

Những điểm mới tiến bộ về quyền con người, quyền công dân trong Hiến pháp 2013 và việc thực thi

Vũ Công Giao*, Nguyễn Sơn Đông

Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội, 144 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

Nhận ngày 25 tháng 6 năm 2014

Chỉnh sửa ngày 22 tháng 8 năm 2014; Chấp nhận đăng ngày 16 tháng 9 năm 2014

Tóm tắt: Bài viết tập trung phân tích những thay đổi trong các quy định về quyền con người, quyền và nghĩa vụ của công dân trong Hiến pháp năm 2013 trên cơ sở so sánh với các quy định liên quan của Hiến pháp năm 1992 và luật nhân quyền quốc tế, đặc biệt là Công ước quốc tế về các quyền dân sự, chính trị năm 1966 mà Việt Nam đã là thành viên. Thông qua sự phân tích so sánh, các tác giả đã đánh giá sự tiến bộ của chế định quyền con người, quyền và nghĩa vụ của công dân trong Hiến pháp 2013, đồng thời chỉ ra những thuận lợi, thách thức trong việc thực hiện chế định này trong thực tế.

Từ khóa: Hiến pháp, quyền con người, quyền và nghĩa vụ của công dân, luật nhân quyền quốc tế, nguyên tắc giới hạn quyền.

Hiến pháp 2013 gồm 11 chương, 120 điều (so với Hiến pháp 1992 giảm 01 chương, 27 điều, chỉ giữ nguyên 7 điều, bổ sung 12 điều mới và sửa đổi 101 điều). Mức độ sửa đổi như vậy là rất lớn, trong đó chế định về quyền con người, quyền công dân chứa đựng nhiều điểm mới nhất.

1. Những nội dung mới về quyền con người, quyền công dân của Hiến pháp 2013

Thứ nhất, lần sửa đổi này đã đổi tên chương là “Quyền con người, quyền và nghĩa vụ của công dân” và chuyển lên vị trí thứ 2 (so với vị trí thứ 5 trong Hiến pháp 1992). Thay đổi này đã khắc phục tình trạng tên gọi cũ “quyền và nghĩa vụ công dân” không bao quát hết nội dung của chương, và vị trí cũ của chương (thứ 5) trong Hiến pháp 1992 thể hiện sự quan tâm chưa đúng mức với vấn đề quyền con người, quyền công dân.

Thứ hai, Hiến pháp 2013 không còn đồng nhất quyền con người và quyền công dân (như Điều 50 Hiến pháp 1992), mà đã sử dụng tương đối hợp lý hai thuật ngữ này cho các quyền/tự do hiến định. Ví dụ, nếu như các quyền bình đẳng trước pháp luật; quyền tự do kinh doanh; quyền sở hữu tư nhân về tài sản và tư liệu sản xuất; quyền nghiên cứu khoa học và công nghệ, sáng tạo văn học, nghệ thuật và thụ hưởng lợi

* Tác giả liên hệ. ĐT.: 84-4-37547913
Email: giaochr@gmail.com